

Sygn. akt : II AKa 58/02

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2002 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący	SSA Mirosław Ziaja (spr.)
Sędziowie	SSA Bożena Brewczyńska SSA Marek Michniewski
Protokolant	Izabela Rybok

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Stefana Jarskiego

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2002r

sprawy z wniosku J. K. (1) i M. K.

- o odszkodowanie

z powodu apelacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawczyni J. K. (1),
a nadto na zasadzie art. 435 kpk w stosunku do wnioskodawcy M. K., który wyroku nie zaskarżył

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 25 października 2001r. sygn. akt XVI1 Ko 303/98

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania.

II AKa 58/02

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 25 października 2001r. sygn. akt XVI 1 Ko 303/98 oddalił wniosek J. K. (1) i M. K. o odszkodowanie po zmarłym i represjonowanym ojcu J. K. (2) opartym na przepisie art. 8 ust. 2a i b ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego podnosząc, że wprawdzie ojciec wnioskodawców był aresztowany przez NKWD 8 lutego 1945 roku w K.i przetrzymywany w obozie jeńców wojennych na terenie b. ZSRR do 29 października 1947 r., kiedy to został przekazany władzom polskim, niemniej jednak brak jest dowodów na to, by miało to związek z jego działalnością lub współpracą z organizacjami działającymi na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w rozumieniu ustawy rehabilitacyjnej. Według sądu meriti wnioskodawczyni nie wiedziała, czy ojciec współpracował z organizacjami walczącymi o niepodległość Polski, a z jej zeznań wynikało, że przedmiotowe aresztowanie związane było z faktem, że J. K. (2) wcześniej był funkcjonariuszem publicznym zatrudnionym w Sądzie.

Powyższy wyrok zaskarżyła pełnomocnik z urzędu wnioskodawczyni J. K. (1) i zarzucając nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, które miały wpływ na treść wyroku wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W motywach pełnomocnik podniósł, że Sąd Okręgowy oparł swe ustalenia na niewystarczającym materiale i zarzucił też, iż organ ten z urzędu nie przeprowadził dowodu z zeznań 6 wymienionych co do tożsamości świadków, które wskazywały na niepodległościową działalność ojca wnioskodawczyni.

Na rozprawie odwoławczej prokurator wniosł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, w tym również w oparciu o przepis art. 435 kpk w odniesieniu do współwnioskodawcy M. K..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wyrażone w apelacji wywody, jak i stanowisko stron eksponowane w toku rozprawy odwoławczej zasługują na uwzględnienie, aczkolwiek w perspektywie dowodów ujawnionych w toku postępowania pierwszo-instancyjnego nie mogła budzić zastrzeżeń prawnych decyzja podjęta przez sąd meriti w zaskarżonym wyroku oparta na stwierdzeniu, iż brak było wykazanych przesłanek do zasądzenia odszkodowania wynikającego z art. 8 ust. 2 a i b ustawy lutowej.

Nie sposób natomiast nie zaznaczyć, że w apelacji pisemnej wnioskodawczyni wskazała na świadków – konkretyzując ich dane personalne i adresy zamieszkania – mogących wykazać, że jej zmarły ojciec w okresie okupacji prowadził działalność konspiracyjną o charakterze niepodległościowym, co mogło być w lutym 1945 roku powodem jego zatrzymania przez NKWD i internowania w głąb b. ZSRR wraz z osadzeniem w obozie dla jeńców wojennych.

Zważyć trzeba na to, że jest to istotna informacja o nowych źródłach dowodowych z którymi nie zetknął się Sąd Okręgowy, a które niewątpliwie mogą, aczkolwiek nie muszą radykalnie zmienić orzeczenia w przedmiotowej sprawie.

Wnioskodawczyni logicznie wykazała też, dlaczego na etapie postępowania rozpoznawczego nie przedstawiła wskazanej w apelacji listy świadków powołując się na swój podeszły wiek, stan zdrowia i trudności w ustaleniu aktualnych miejsc ich zamieszkania.

W tak naprowadzonej sytuacji procesowej pożądanym w sprawie stało się rozstrzygnięcie o charakterze kasatoryjnym, skoro przy ponownym rozpoznaniu niezbędne jest przeprowadzenie i staranne przeanalizowanie dowodów i zeznań zawnioskowanych świadków na okoliczność, czy ojciec wnioskodawców prowadził działalność niepodległościową na rzecz Państwa Polskiego w rozumieniu cyt. ustawy rehabilitacyjnej i czy jego pozbawienie wolności przez NKWD 8.02.1945 r. było przyczynowo związane z taką działalnością, jak wymaga tego art. 8 ust. 2a wspomnianego aktu prawnego.

Przeprowadzenie tych czynności natomiast wykraczałoby poza ramy postępowania odwoławczego, będąc sprzeczne z jego istotą.

Dopiero bowiem pełne zrealizowanie zamierzeń postępowania dowodowego w niniejszej sprawie może dać jednoznaczną odpowiedź na pytanie na ile zasadne i czy w ogóle jest roszczenie odszkodowawcze wnioskodawców pozwalające na końcowe merytoryczne orzekanie.

Do czasu natomiast zakończenia wspomnianego wyżej postępowania problematyka będąca przedmiotem osądu w sprawie w dalszym ciągu pozostawać musi otwartą.

Zasadniczym natomiast problemem, który rozważał też Sąd Apelacyjny była możliwość wzruszenia zaskarżonego wyroku w części prawomocnej, odnoszącej się do zamieszkałego w kanadzie wnioskodawcy M. K., który nie wniosł środka odwoławczego.

Tut. Sąd uznał, że wobec braku uregulowań szczególnych wobec treści art. 8 ust. 3 ustawy lutowej i art. 558 kpk podstawę taką może stanowić interpretowany funkcjonalnie przepis art. 435 kpk.

Zważyć tu należy na to, że w niniejszej specyficznej sprawie odszkodowawczej związanej z niesłusznym pozbawieniem wolności zasadniczo stosuje się przepisy kodeksu postępowania karnego, a wyjątkowo, w kwestiach nie uregulowanych przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Co za tym idzie również kwestie postępowania odwoławczego winny znaleźć odniesienie w przepisach Rozdziału 48 kpk, mimo, że brak jest tam szczegółowego uregulowania dotyczącego uprawnień wnioskodawcy kwestionującego wyrok w sprawie o odszkodowanie związane z bezpodstawnym pozbawieniem wolności w szeroko pojętym rozumieniu naprowadzonych wyżej przepisów.

Należy więc przyjąć, że skoro wnioskodawca korzysta z uprawnień oskarżonego wynikających z przepisów kodeksu postępowania karnego to wykładnia celowościowa oparta na ratio legis konkretnego przepisu musi prowadzić do tezy, że również objęty jest on ochroną wynikającą z art. 435 kpk. Zatem w sytuacji, gdy sąd odwoławczy uchyla lub zmienia orzeczenie na korzyść współwnioskodawcy, którego dotyczyła apelacja zobligowany jest on uczynić to również na rzecz tego z wnioskodawców, który nie wniósł środka odwoławczego, jeśli za takim orzeczeniem przemawiają te same względy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego z uwagi na to, że z sytuacją, o której mowa wyżej mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie i zważywszy na omówioną wykładnię opartą na równym traktowaniu uczestników postępowania w tożsamych okolicznościach, orzeczono jak w części dyspozytywnej.